

**МЕДИЧНА ТА ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПОТЕРПІЛОМУ
ВІД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ:
ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ**

Риженко Ігор Миколайович

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін,
Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Демянюк Олександр Миколайович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Недосконалість вітчизняного законодавства за часи незалежності України завжди посідала одне з найважливіших місць серед проблем загальнодержавного значення. Попри те, що правова система нашої країни повинна бути цілісною та погодженою й не повинна мати ніяких суперечностей, у ній існує ціла низка розбіжностей і неузгодженостей, які впливають на суспільне життя.

Захист та охорона здоров'я громадян є однією із складових процесу державотворення та системи національної безпеки країни, тому будь-яких колізій у таких законодавчих актах не має бути. Перш за все, проблема полягає у визначенні поняття «медична допомога». Відповідно до Закону України (далі – ЗУ) «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (статті 33, 35) «медична допомога надається відповідно до медичних показань професійно підготовленими медичними працівниками, які перебувають у трудових відносинах із закладами охорони здоров'я, що забезпечують надання медичної допомоги згідно з одержаною відповідно до закону ліцензією, та фізичними особами-підприємцями, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію в установленому законом порядку і можуть перебувати з цими закладами у цивільно-правових відносинах. Тобто, медичну допомогу може надавати лише медичний працівник та особа, яка має спеціальну медичну освіту [1]. Колізія полягає у розбіжності положення даного закону із ЗУ «Про Національну поліцію», де серед

обов'язків поліцейського передбачено надання першої медичної допомоги потерпілим.

Для розв'язання даної проблеми доцільним було б: 1) у п. 4 ч. 1 ст. 18 ЗУ «Про Національну поліцію» слова «і медичну» видалити з тексту й цей пункт викласти у такій редакції: «4) надавати невідкладну, зокрема домедичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я»; 2) у ч. 4 ст. 43 цього Закону замінити слова «невідкладну медичну допомогу» на «домедичну допомогу» й викласти в такій редакції «4. Поліцейські зобов'язані надавати невідкладну домедичну допомогу особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу» [3].

Виходячи з цього, ми бачимо, що серед основних завдань працівника правоохоронних органів є надання ним невідкладної – тобто домедичної – допомоги громадянам, які постраждали внаслідок вчинення злочинів, правопорушень, нещасних випадків, а також людям, які опинилися в безпорадному стані або стані, який загрожує їхньому життю чи здоров'ю, а також особам, які є постраждалими від застосування заходів примусу органами внутрішніх справ. Враховуючи це, за ненадання без поважних причин на місці події домедичної допомоги або необґрунтовану відмову в її наданні передбачено кримінальну відповідальність спеціальних суб'єктів, яким є поліцейський (ст. 135 КК України «Залишення особи в небезпеці»). Тому в контексті піднятої нами проблеми можемо зауважити, що поліцейський не може відмовитися від надання домедичної допомоги потерпілому, адже це буде злочином з його сторони, за що передбачене покарання відповідно до ст. 135 ККУ України [4, с. 5].

Поряд з проблемою відмови надання першої домедичної допомоги не менш важливе стоїть питання щодо правильності надання даного виду допомоги потерпілому. Беручи до уваги статистичні дані Міністерства охорони здоров'я, у 37% надання домедичної допомоги відбувається з неправильною технікою дій рятувальника, що призводить до погіршення стану або смерті потерпілого.

Задля подолання вищевказаних проблем та колізій, ми пропонуємо наступні варіанти їх вирішення:

1. повне усунення колізій в законодавстві, яке регулює надання першої медичної та домедичної допомоги;
2. розширення курсів домедичної допомоги для працівників поліції;

3. введення щомісячних практичних тренінгів з участю медичних працівників в частині надання першої домедичної допомоги працівниками поліції;

4. створення єдиної системи, яка б координувала діяльність поліції, медичних закладів та інших аварійно-рятувальних служб.

Отже, можна зробити висновок, що на даний час законодавство України з питань надання першої медичної та домедичної допомоги не є досконалим, що потребує змін до ЗУ «Про Національну поліцію» та ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Нами визначено, що актуальною проблемою є відсутність практичних навичок надання працівниками правоохоронних органів першої домедичної допомоги, що могло б вирішитися запропонованими нами шляхами. Це, у свою чергу, збільшило б довіру громадян до структури Національної поліції України та зменшило кількість ускладнень й смертності серед потерпілих від різного роду кримінальних правопорушень.

Література:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T280100.html (дата звернення: 28.01.2024).

2. Про екстрену медичну допомогу : Закон України від 05.07.2012 № 5081-VI. URL: <http://norma.org.ua/document/legislation/zu/zu1/1.php> (дата звернення: 28.01.2024).

3. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 28.01.2024).

4. Основи надання патрульною поліцією невідкладної (домедичної та медичної) допомоги постраждалим особам: навч. Посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 144 с.